

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

FiComin lausunto Suomen kestävän kasvun ohjelma -selonteosta

FiComin keskeiset viestit:

- Yhteiskunta on jatkossakin digikehityksen mahdollistaja, ja markkinaehtoisuus sekä kysyntä pysyvät digialan menestyksen vatureina. EU-rahoituksen ohjaamisessa on pidettävä mielessä myös valtiontukisäännökset; markkinahäiriöön ei ole varaa.
- Suomen on ohjattava panostukset hankkeisiin, joilla kehitetään tehokkaasti kilpailukykyä ja vihreää siirtymää. Tuki kannattaa kohdentaa pk-yritysten digihankkeisiin, julkisten sähköisten palveluiden kehittämiseen ja tätä kautta laajakaistan kysynnän lisäämiseen. Suomalaisten yritysten jälkeensä jääneisyys digi-investointeissa mainitaan selonteossa, mutta painopisteen kärkihankkeissa sitä ei enää huomioida.
- Kestävä kasvu edellyttää pitkäjänteisiä investointeja tutkimukseen, kehitykseen ja innovaatioihin, osaamisen turvaamiseen ja jo pitkään suunniteltujen reaaliaikatalouden ja datatalouden hankkeiden edistämiseen. Myös näillä toimilla kasvatetaan laajakaistayhteyksien kysyntää.
- VR:n ja teleyritysten yhteinen esitys junakuuluvuuden kehittämiseksi tukee hallituksen aktiivista raidepolitiikkaa ja monipaikkaista työtä, parantaa pitkäjänteisesti infrastruktuuria ja vahvistaa yhteiskunnan digitalisaatiota. Se tulisi toteuttaa osana elpymistukivälineen rahoituksen kohdentamista.

Kestävän infrastruktuurin ja digitalisaation vahvistaminen - kattava kokonaisuus hankkeita

Pitkäjänteinen politiikka, eteenpäin katsova toimintaympäristö ja erittäin kilpailtu markkina ovat tehneet Suomesta digitalisaation edelläkävijämaan. Suomi oli viime vuonna toista kertaa peräjäälkeen komission digivertailun ykkönen.

Selonteko Suomen kestävän kasvun ohjelmasta sisältää kattavan kokonaisuuden digitalisaatiohankkeiden edistämiseksi. Se huomioi Marinin hallituksen hallitusohjelman digihankkeet täysimääräisesti. FiCom ry pitää kaikkia esitettyjä toimia Suomen kilpailukyvyn kannalta tärkeinä.

Selonteossa huomioidaan hyvin niin kuntien kuin valtionkin tarve kehittää ripeästi sähköisiä julkisia palveluita. Pk-yritysten digihankkeiden merkitys tuottavuuskehitykselle ja kasvua synnyttävälle talouden rakennemuutokselle nostetaan ansaitusti esiin. Lisäksi datatalouden hankkeet, perusrakenteiden luominen ja datan jakamisen parantaminen, huomioidaan. Myös reaaliaikatalouden toivotaan elpymisrahoituksen myötä vihdoon toteutuvan.

Yritykset digikehityksen toteuttajia

On ensiarvoisen tärkeää, että digipalvelut hankitaan avoimesti kilpailuttaen. Kilpaillut markkinat tuottavat jatkuvasti kehittyviä, koko yhteiskuntaa hyödyntäviä ratkaisuja. Elinkeinoelämä ja sen osaaminen kannattaa

ottaa mukaan jo hankkeiden suunnitteluun. Private/public-yhteistyö on tähänkin asti ollut menestyksestä, esimerkiksi sähköisessä tunnistautumisessa.

Teknologianeutraali politiikka edistää viestintäverkkojen leviämistä

Viestintäverkot ovat Suomessa rakentuneet pääosin markkinaehtoisesti koko mobiiliteknologian ajan 90-luvulta lähtien. Teleyritykset investoivat viestintäverkkoihin vuosittain reilut 500 miljoonaa euroa. Investoinnit jakautuvat suunnilleen puoliksi kiinteän ja mobiilin verkon kesken. Alan investointiaste on vuosittain noin 20 %.

Suomessa viestintäverkkojen saatavuus on hyvä. 4G-verkko on lähes kaikkien suomalaisten ulottuvilla: se kattaa 99,8 % kotitalouksistamme. Suomi on ensimmäinen maa Euroopassa, jossa kaikki tämänhetkiset 5G-taajuudet on huutokaupattu ja verkon rakentaminen aloitettu. Viidennen sukupolven verkko on avattu jo yli 70 paikkakunnalla. Nopea kiinteä laajakaista on saatavilla kolmeen neljästä kotitaloudesta. Noin puolella kotitalouksista on käytössään sekä mobiili että kiinteä laajakaistayhteys.

Tavoite, että Suomi on ensimmäinen maa, jossa 5G tavoittaa kaikki taloudet, on kunnianhimoinen ja edellyttää teknologianeutraalia politiikkaa sekä rakentamisen hidasteiden ripeää läpikäyntiä ja niiden ratkaisua.

Valiontuen jakoon malttia – kysynnän kasvattaminen ensisijaista

Selonteko korostaakin teknologianeutraaleja ratkaisuja viestintäverkkojen rakentamisessa. FiCom pitää lähestymistapaa perusteltuna ja kustannustehokkaana. Laajakaistatukea ollaan teknologianeutraalisti kohdentamassa alueille, joille viestintäverkkoja ei markkinaehtoisesti rakennu. Vuonna 2020 tukea on kansallisista varoista jaossa viisi miljoonaa euroa. Markkinaehtoisuus ja kysyntävetoisuus on pidettävä jatkossakin ensisijaisina ratkaisuin viestintäverkkoja rakennettaessa. Merkittävä tuen kasvattaminen vaatii tiukan arvion myös valtiontukisäännösten perusteella. Elpymisvaiheessa ei saa syntyä tilannetta, jossa avokätinen valtiontuki aiheuttaisi markkinahäiriön.

Viestintäverkkojen rakentamisen kannalta keskeisintä on kysynnän kasvattaminen. Kysyntää edistää mm. valtion huomattavat panostukset tulevana vuosina sähköisten palveluiden kehittämiseen. Tehokas keino on myös kohdentaa tukea rakennuttajien sijaan loppukäyttäjälle: vaihtoehtona voi olla palveluseteli Viron tapaan tai kotitalousvähennyksen uudistaminen. Kotitalousvähennystä pitää korottaa ja laajentaa se koskemaan myös oman pihan ulkopuolisia kaivuutöitä.

Junakuuluvuuden kehittäminen

VR ja teleyritykset ovat yhdessä esittäneet junien kuuluvuuden parantamista yhtenä elpymistukivälineen hankkeena. Toimivat internetyhteydet junissa kannustavat suomalaisia valitsemaan matkustusmuodoksi junan ja helpottavat erityisesti työmatkustusta.

Esitys junakuuluvuuden kehittämisestä tukee hallituksen aktiivista raidepolitiikkaa ja monipaikkaista työtä, parantaa pitkäjänteisesti infrastruktuuria ja vahvistaa yhteiskunnan digitalisaatiota.

Teleyritysten yhteisen arvion mukaan pääväylille tarvittaisiin vähintään noin sata uutta mastoa tukiasemineen ja mastoille sijoittamis- ja rakentamisluvat. Tämä investointi olisi operaattoreille noin 20 - 25 miljoonaa euroa, ja koko rataverkon osalta moninkertainen. Tarkemmat selvitykset rahoituspäätöksen tueksi olisi syytä käynnistää vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä. Tällöin vilkkaimpien rataosuuksien

laajakaistayhteyksien parantaminen määriteltyyn kapasiteettitasoon olisi toteutettavissa vuoteen 2027 mennessä. Hanke olisi erinomainen lisä EU-elpymistukivälineen rahoituksen ohjaamiseen; samalla kertaa parannetaan digitaalista infraa ja kiihdytetään vihreää siirtymää.

Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto, FiCom ry

Elina Ussa
toimitusjohtaja